

CHRISTEN UNIE

MAGAZINE

'Mijn drive is
net iets groter
dan mijn angst'

GERT-JAN SEGERS IN GESPREK MET BEATRICE DE GRAAF

**Waardevolle
resultaten**
als coalitiepartij

Piet Adema
Dochter interviewt
voorzitter ChristenUnie

Terugblik
GroenGelovig II

Achter de schermen
Een impressie van het
werk van de CU-senatoren

STEUN DE CHRISTENUNIE:

VRAAG UW GEZINSLEDEN
OM ÓÓK LID TE WORDEN

Als ChristenUnie willen we graag waardevol zijn voor de mensen om ons heen. In een bijzondere rol in Den Haag en op tal van andere plekken van invloed in dit land laat de ChristenUnie een eigen, hoopvol geluid horen en proberen we de samenleving te dienen. Trouw aan God, trouw aan mensen en trouw aan onze idealen willen we het verschil maken.

En dat kan alleen dankzij u. Onze leden zorgen ervoor dat we voldoende middelen hebben om onze idealen verder te doordenken, om nieuw politiek talent op te leiden en hoopvolle campagnes te voeren. Ik wil u daarom via deze plek opnieuw hartelijk danken voor uw steun!

Maar wist u dat u ons nog verder kan helpen door uw gezinsleden te vragen om óók lid te worden? Een **tweede lid op hetzelfde adres** betaalt veel minder contributie, maar ze tellen wél volledig mee in de hoeveelheid subsidie die we als partij krijgen. Die is namelijk afhankelijk van het aantal leden. En we kunnen alle extra steun goed gebruiken. Zeker nu we door de deelname aan de coalitie veel extra werk moeten verzetten met hetzelfde aantal mensen.

Dit speciale 'gezinslidmaatschap' is voor de rest van dit jaar gratis en vanaf 1 januari 2019 betaalt uw familielid slechts 26 euro per jaar. Uiteraard is ook dit lidmaatschap aftrekbaar van de belasting.

Als dank voor deze extra steun, geven we als welkom voor het nieuwe gezinslid graag een mooie cd van Trinity of Sela kado. Op de achterkant van dit magazine vindt u meer informatie over deze speciale actie. Aanmelden als gezinslid kan via www.christenunie.nl/gezinsactie.

Nogmaals heel hartelijk dank voor uw steun. Ik hoop uw gezinsleden snel te mogen verwelkomen bij de ChristenUnie!

Hartelijke groet,

GERT-JAN SEGERS

Voorzitter Tweede Kamerfractie ChristenUnie

 @gertjansegers

Het magazine
alleen digitaal
ontvangen?

Steeds vaker krijgen we bericht van leden die het *ChristenUnie magazine* met plezier lezen, maar ons uit duurzame overwegingen vragen om ze niet meer de papieren versie te sturen. In plaats daarvan ontvangen ze op de matdatum het magazine digitaal als PDF. Dit scheelt in de hoeveelheid papier die het magazine gebruikt en het bespaart de ChristenUnie verzendkosten.

Wilt u hier ook gebruik van maken? Laat het ons weten door een mail te sturen naar magazine@christenunie.nl en vermeld uw naam, adres en mits mogelijk uw lidnummer.

ChristenUnie
Geef geloof een stem

Inhoud

ChristenUnie magazine - Uitgave 13 Jaargang 2018

6. Segers in gesprek met Beatrice de Graaf

12. Interview Piet Adema

16. Groeten uit Renswoude

20. Fotoserie Joël Voordewind

26. Column Eppo Bruins

28. Achter de schermen Eerste Kamer

En verder o.a.:

- 2. Voorwoord
- 4. Update uit Den Haag
- 11. Resultaat GR 2018

- 22. Update uit Brussel
- 24. FICDD
- 25. Terugblik GroenGelovig II

- 33. Gastcolumn Alpha Nederland
- 35. Colofon en agenda

WAARDEVOLLE RESULTATEN

als coalitiepartij

Sinds het verschijnen van het vorige magazine is er weer veel werk verzet in Den Haag. We werken er hard aan om deze lijst de komende jaren aan te vullen met concrete resultaten waar heel veel waardevolle mensen mee geholpen worden. Bij elk van deze resultaten hoort een apart nieuwsbericht. U kunt deze berichten en meer vinden via www.christenunie.nl/resultaten.

- De Tweede Kamer gaat de **Armeense genocide** volmondig erkennen en er zal een vertegenwoordiging van onze regering aanwezig zijn bij de herdenking daarvan in de Armeense hoofdstad Jerevan.
- Het **kraamverlof** voor de partner van moeders wordt volgend jaar uitgebreid van twee dagen naar een werkweek. In 2020 komen daar nog eens vijf werkweken aanvullend geboorteverlof bij.
- Het **collegegeld** wordt voor het eerste jaar gehalveerd en voor de (academische) pabo's voor de eerste twee jaar.
- Er komen wettelijke minimumeisen voor websites en mobiele apps van de overheid om de toegankelijkheid voor **mensen met een beperking** te garanderen.

FEBRUARI 2018

MAART 2018

- Er wordt 35 miljoen euro gereserveerd voor **Zeeland**. Voor de vergroting van de leefbaarheid in Zeeland en een sterkere regio.
- Het kabinet heeft besloten om de **gaswinning** zo snel mogelijk omlaag te brengen naar nul.

APRIL 2018

- Beoordeling leerresultaten soepeler voor scholen met veel **zorgleerlingen**.
- **Kleine basisscholen** met minder dan 145 leerlingen krijgen tot 20.000 euro extra om de kwaliteit van het onderwijs op te krikken.
- Meer ondersteuning voor **kwetsbare jongeren**.

MEI 2018

- Kabinet pakt stapeling zorgkosten aan – goed nieuws voor **chronisch zieken**.
- Er komt een **pooiervorbod** en het misbruik van seksueel beeldmateriaal (wraakporno) wordt zelfstandig strafbaar gesteld.
- Kabinet voert strijd tegen **probleemschulden** op.
- Het kabinet steekt 435 miljoen extra in **wijkverpleging**.
- Uitstapregeling verlengd voor mensen die **prostitutie** willen verlaten.
- Miljarden extra uitgetrokken voor de **Koninklijke Marine**.
- Extra geld (490 miljoen structureel) voor **armoedebestrijding**, voor het voorkomen en bestrijden van gevolgen van **klimaatverandering** en voor de opvang van **vluchtelingen**.
- Meer inspraak op beleid eigen **zorgverzekeraar**.

JUNI 2018

- Ruimer **kindgebonden budget**: meer geld voor meer gezinnen.
- Kabinet wil einde **plastic wegwerpspullen**, al het afval recyclen.
- Meer geld voor **huisartsen** om ziekenhuistaken over te nemen.
- 35 miljoen voor fonds tegen **kinderarbeid**.
- Meer zekerheid voor mensen die afhankelijk zijn van **geestelijke gezondheidszorg**.
- Volgend jaar extra geld voor kinderopvang en **kinderbijslag**.
- Extra geld voor **technisch onderwijs**.
- Kabinet steekt 34 miljoen in **restauratie van o.a. kerken en molens**.
- Criteria **praktijkonderwijs** blijven behouden.

JULI 2018

- Geen toetsen meer voor **kleuters**.
- Nieuwkomers krijgen voortaan persoonlijk **inburgeringsplan**.
- Grootste deel 126 openbare **onbewaakte overwegen** verdwijnt binnen drie jaar.
- Start programma voor aardgasvrije en frisse **basisscholen**.
- Studenten hoeven niet langer peperdure **selectietoetsen** te betalen.

GERT-JAN SEGERS IN GESPREK MET BEATRICE DE GRAAF:

'Terrorisme maakt me razend en strijdbaar'

Lidmaatschap van de ChristenUnie is voor terrorisme-expert en hoogleraar Beatrice de Graaf een oude familietraditie, en ze ziet geen enkele reden daarvan af te stappen. Een gesprek met haar en Gert-Jan Segers over hun angsten, het kwaad en hun kinderen.

We zitten in een statig pand van de Universiteit Utrecht als Gert-Jan Segers aftrapt met een hartelijke felicitatie aan het adres van zijn gesprekspartner van vandaag, historicus en terrorismedeskundige Beatrice de Graaf. Ze

neemt de gelukwensen met een "Echt heel cool" in ontvangst. De felicitatie betreft het winnen van de eerste Stevinpremie, een bedrag van 2,5 miljoen euro van wetenschapsfinancier NWO voor onderzoek met veel maatschappelijke impact.

Waar kennen jullie elkaar van?

Gert-Jan: "Ik herinner me vooral jouw bezoek aan de Kamerfractie na de aanslag op Charlie Hebdo in 2015. Mijn eerste en logische neiging na die aanslag was: gruwelijk kwaad worden, erop en erover! Terrorisme maakt me razend en strijdbaar. Jij was de voice of reason die op gezonde afstand en met kennis van zaken aangaf welke stappen effectief waren in de strijd tegen jihadisme. Wetenschappers die wetenschap en beleidsadvies combineren, zijn schaars. Je zat die week in alle nieuwsprogramma's en nam Nederland echt een beetje bij de hand."

Beatrice: "Ik merkte niet dat je zó razend was, maar ik vind het mooi dat je jouw emoties meeneemt in je werk. Dat is ook je taak: de emoties van het volk vertolken. Maar zelf word ik niet gauw boos. Nou ja, thuis, op mijn man."

Gert-Jan: "Ik denk dat jij heel ijszig wordt?"

Beatrice: "Nee hoor. Diep, diep in het verleden is er weleens een pan hutspot tegen de muur geëindigd. Had die pan verdiend. Maar professioneel emoties uiten vind ik best moeilijk. Een oorlogsfoto graaf zei eens: 'Ter plekke voel ik niets, ik kan de ellende alleen maar zo goed mogelijk vastleggen'. Dat herken ik. Overigens: de drie keer dat ik thuiszat met zwangerschapsverlof speelden de hormonen dusdanig op dat ik niets gewelddadigs meer verdroeg. Ik keek alleen nog Rail Away. Daar gaat m'n carrière, dacht ik. Maar: natuurlijk begrijp ik de emotie dat het kwaad gestopt moet worden. Echter, dat kan alleen

'Mijn drive is net iets groter dan mijn angst'

als we rustig nadenken en het slim oplossen. Voor mij is de uitdaging altijd om gevoelens van boosheid zoals jij ze beschrijft te koppelen aan wetenschappelijk onderzoek, en dat weer voor iedereen begrijpelijk maken. Ik heb de rol van outsider. Jij werkt heel anders; je moet meteen ageren, debatteren, je achterban geruststellen." Gert-Jan: "Maar mijn werk is ook: luisteren naar mensen als jij. Wat te doen, wat is wijsheid?"

Laten jullie als je werkgerelateerd over dergelijke thema's praat gemakkelijk iets doorschemeren van je geloof?

Beatrice: "Als mij dat gevraagd wordt wel, ook bij De Wereld Draait Door. Maar als het over mijn persoonlijke visie op God en het kwaad gaat, ga ik eerder stamelen dan wanneer ik theorieën en modellen over terrorisme uitleg. Daarom heb ik mijn boekje Heilige Strijd geschreven. Sindsdien word ik massaal gevraagd er iets over te vertellen, van huisvrouwenkringen tot bisdommen."

Gert-Jan: "Word je dan nooit kritisch bevraagd als je over je geloof begint?"

Beatrice: "Gek genoeg niet." Grappend: "Je zou je haast afvragen of mijn geloof wel echt is, ik word nooit vervolgd. Ze weten vooraf dat ik christen en lid van de ChristenUnie ben, en toch heb ik de hoogste wetenschappelijke prijs gekregen. Ik denk dat wij christenen ons vaak te defensief opstellen, alsof we iets te verdedigen hebben. Men boekt mij niet voor een preek, maar ik bid voorafgaand aan een publiekelijk optreden wel altijd: geef mij de gave van de onderscheiding en laat de Geest spreken als het kan."

Hoe gaan jullie om met vragen van je kinderen over aanslagen in Nederland?

Gert-Jan: "Ik kan ze niet beloven dat er nooit een aanslag komt. Eén van mijn dochters is heel bang geweest voor IS, alsof ze morgen op de stoep konden staan. Mijn reactie was enerzijds rationeel – zo ver zal het niet komen en we doen met ons leger en politie extra ons best om ze hier vandaan te houden – en anderzijds gelovig: wij zijn veilig bij God, ook bij een aanslag. En dan bidden we samen."

Beatrice: "Wij maken ook elke avond een rondje met de kinderen: wat ging er vandaag goed, wat niet, waar ben je bang voor? Mijn zontje van >

› vier vroeg eens: 'Mama, is Trump nou goed of gevaarlijk?' Vier! Ik zei: 'Amerika is onze bondgenoot, alleen Trump doet soms een beetje vreemd'. In 2011, tien jaar na 9/11, was mijn oudste vier. Aan haar legobouwwerken kon je altijd zien wat ze die dag had

bedacht. Op een gegeven moment bouwde ze twee torens. Waarschijnlijk had ik die dag iets te nadrukkelijk naar het nieuws gekeken, want ze had brandweermannen naast de torens gezet en zei: 'Die vangen de vallende mensen op, want zo is het toch gegaan?'

Gert-Jan: "Wat zeg je dan?"

Beatrice: "Ik heb 'ja' gezegd. Ze was nog zo klein! Later leg ik het wel uit."

Waar zijn jullie zelf bang voor?

Beatrice: "Ik ben pas bang geworden sinds de geboorte van mijn kinderen. Angstdromen dat we met de auto het water inrijden, dat. Vroeger vond ik iets als 'monsters in het bos' juist interessant; ik interviewde nazi's toen ik negentien was, ging altijd alleen op pad."

Gert-Jan: "Ik ben bang voor wat mijn geliefden allemaal kan overkomen, niet zo voor mezelf. In 2003 ging ik mee met twee Amerikanen, een Egyptenaar en een Palestijn op een missie naar Irak, waar net de oorlog was afgelopen. Kerken en ziekenhuizen hadden daar aan alles tekort. We moesten vlak langs Falluja en Ramadi richting Baghdad, levensgevaarlijk. Mijn toenmalige baas in Egypte zei tegen me: 'Als we nu niet bereid zijn ons leven te riskeren voor onze broeders en zusters, wat is ons geloof dan waard?' Geen speld tussen te krijgen. Ik heb tegen mijn vrouw gezegd: 'Het kán zijn dat ik niet terugkom'. Toen we bij Iraakse grens stonden, kwam een Duitse cameraploeg net terug uit dat gebied. Wit om de neus, ze waren overvallen. Onze chauffeurs reden hard, in de auto was het doodstil; elk moment kon het misgaan. Ik heb

gebeden, maar niet bibberend. We hadden een gekke rust over ons."

Beatrice: "En waar was je als kind bang voor?"

Gert-Jan: "Ik zag altijd tegen nieuwe situaties op, zoals een nieuwe klas. Dat is eigenlijk nog steeds zo. De Kamer in, lijsttrekker worden. Tv-optredens waren aanvankelijk een soort bijna-doodervaringen."

Beatrice: "Echt? Je komt altijd heel relaxed over."

Gert-Jan: "Mijn drive is net iets groter dan mijn angst. Doe ik het niet, dan ben ik geen knip voor de neus waard voor onze missie."

Voelen jullie je veilig in Nederland?

Gert-Jan, na een denkpaauze: "Ja. Sinds ik fractievoorzitter ben, is mijn huis wel extra gecheckt. Soms vind ik de veiligheidsmaatregelen zwaar overdreven. Toen ik met Compassion naar Kenia ging, belde de NCTV: er moeten twee beveiligers mee.

Dat heb ik geweigerd. Ik ging sloppen-wijken in met locals die veel beter de veiligheidsrisico's konden inschatten, met twee beveiligers zou ik meer risico lopen."

BEKIJK DE VIDEO VAN DEZE REIS OP CHRISTENUNIE.NL/KENIA

"Deze zomer heb ik lesgegeven in Libanon, met mijn dochter (zie pg. 24, red). Ik wilde via Istanbul vliegen, dat is veel goedkoper, maar ook dat werd afgeraden. Een belachelijk advies. Het ergste wat mij daar kan overkomen, is dat ik twee dagen in een Turkse cel zit." Lachend: "Zou goed zijn voor de peilingen."

Beatrice: "Ikzelf heb in het verleden twee keer het advies gekregen om wat rustiger aan te doen, 'moest uitkijken', vanwege bedreigingen. Mijn kinderen scherm ik wel af."

Gert-Jan: "Ik geef mijn adres ook nooit, maar er stond wel een keer een man voor de deur toen ik niet thuis was, met een heel verhaal. Mijn oudste dochter was alleen thuis en stond hem beleefd te woord. Toen ze mij belde, zei ik: 'Geef 'm maar even'. Ik ben toen heel kwaad op hem geworden. 'Je kunt me altijd mailen, je mag me in Den Haag spreken, maar kom niet bij me thuis. Opzouten!'"

Beatrice, in je boek *Heilige Strijd* schrijf je dat we de christelijke principes van liefde en hoop moeten vertalen naar een eigen heilige strijd tegen het kwaad, zoals Augustinus deed.

Zie je iets van Augustinus in Gert-Jan?

Beatrice, onderkoeld grappig: "Enorm."

Gert-Jan: "Nee, joh!"

Beatrice: "Jawel. Hij hield ook heel veel van zijn moeder, en jouw moeder heeft net als de zijne vast ook veel voor je gebeden. Heb jij het geloof eigenlijk van haar?"

Gert-Jan: "Ik denk het wel. Mijn communicatie met mijn vader was meer van hoofd tot hoofd, mijn moeder is meer van het hart." Dan: "Het klinkt wat pathetisch, maar bij de strijd tegen het kwaad denk ik vaak aan wat Edmund Burke zei: alles wat het kwaad nodig heeft om te overwinnen, is goede mensen die niets doen. Zoals mijn Egyptische baas zei: "Als we niet het goede doen voor onze broeders, wat is ons geloof dan waard?" Dat blijft mijn drijfveer. Misschien dat het kwaad hier op aarde alsnog lijkt te winnen, maar het mag in ieder geval niet aan mij liggen."

Integriteit betwijfeld

Niettemin is er iets wat Gert-Jan in de weg zit. Als je een publieke functie hebt, is het tegenwoordig onvermijdelijk dat je dagelijks van alles over je heen krijgt op sociale media. "Ik zou mijn werk doen vanwege het pluche, vanwege de macht, het geld. Er komt een dag dat ik de voordeur dichttrek en denk: dáár ben ik tenminste vanaf. Ik lees niet alles, maar wat je leest, komt ergens toch binnen. Mensen hebben niet door dat je een mens van vlees en bloed bent; alsof je, zodra je op tv bent, een ding wordt waar je alles tegenaan kunt gooien." Beatrice: "Maar er komen ook ontzettend veel complimenten jouw kant op, je wordt heel goed besproken." Gert-Jan: "Daar word ik ongemakkelijk van – de calvinist in mij. Gek genoeg blijft het negatieve veel meer haken."

Wat raakt je het meest?

"Als het geloofsgenoten zijn die je

integriteit in twijfel trekken. 'Als je een echte christen bent, dan...' – en dan volgt er iets wat ik niet doe of juist had moeten doen."

Slotvraag. Beatrice, waarom kies jij voor de ChristenUnie?

Beatrice: "Ik kan me niks anders voorstellen, maar er is ook een historische component: mijn grootvaders waren al lid van de Christelijk-Historische Unie, mijn vader van de RPF. Ik zie geen enkele reden om van die familietraditie af te wijken. Uiteindelijk wil ik dat mijn kinderen opgroeien in een land waar niet alleen vrijheid van meningsuiting een groot goed is, want dat is heel individualistisch, maar waar ook recht en gerechtigheid heersen, met aandacht voor de minderbedeelden, en waar aandacht is voor religie en vragen rond zingeving. Dat is heel erg het ChristenUnie-verhaal."

Gert-Jan: "Dat blijf ik bijzonder vinden: de overheid is een bondgenoot van mensen in de knel. Onze wetten staan aan hun kant." «

Dit is een ingekorte versie van een langer interview. Lees de uitgebreide versie op christenunie.nl/beatricedegraaf

'Ik denk dat wij christenen ons vaak te defensief opstellen, alsof we iets te verdedigen hebben.'

Heilige strijd

Het verlangen naar veiligheid en het einde van het kwaad

In dit helder geschreven essay zoekt Beatrice de Graaf naar een theologische visie op geweld, het kwaad en onze veiligheid. Aan de hand van Augustinus' theologie over de mens, diens gebrokenheid en Gods genade, biedt dit essay een cruciale aanvulling op het hedendaags debat over veiligheid.

Kijk voor meer info op boekencentrum.nl/heilige-strijd

Zijn uw gezinsleden al lid?

MET ELKAAR EEN HOOPVOL GELUID LATEN HOREN

Gert-Jan Segers:

Ik hoop uw gezinsleden snel te mogen verwelkomen bij de ChristenUnie!

Met meer leden ontvangt de ChristenUnie meer subsidie van de overheid.

Een **tweede lid op hetzelfde adres** is tot 2019 gratis lid en betaalt daarna veel minder contributie.

Dankzij die extra steun hebben we meer middelen om ons hoopvolle geluid te laten horen!

Krijg als dank voor de extra steun een nieuwe cd van Trinity of Sela cadeau.

Kies een welkomstcadeau!

Ga naar www.christenunie.nl/gezinsactie

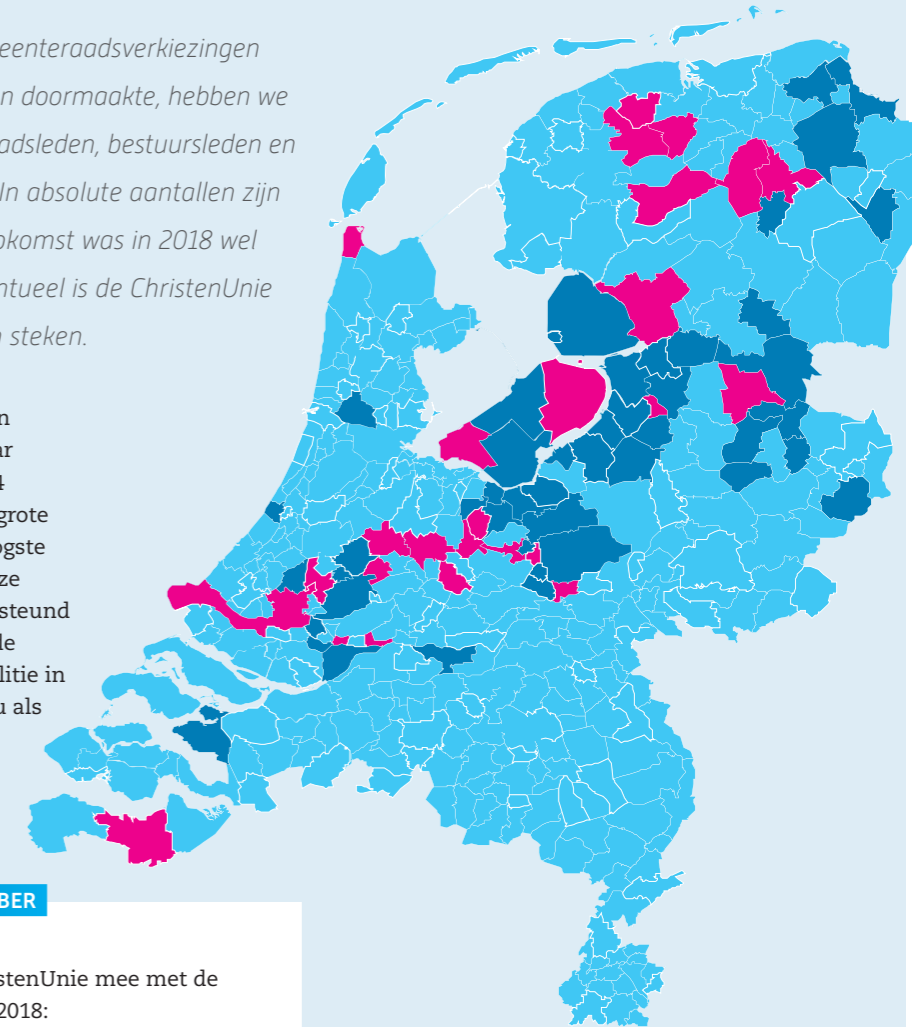
ChristenUnie

Geef geloof een stem

Historisch hoog aantal ChristenUnie-bestuurders

In 2014 behaalde de ChristenUnie bij de gemeenteraadsverkiezingen haar beste resultaat ooit. De groei die we toen doormaakte, hebben we door de inzet van alle lokale ChristenUnie-raadsleden, bestuursleden en vrijwilligers in maart 2018 kunnen evenaren. In absolute aantallen zijn er bijna 14.000 stemmen bijgekomen! De opkomst was in 2018 wel veel hoger (bijna 400.000 meer), dus procentueel is de ChristenUnie er niet op vooruit gegaan en op 3,8% blijven steken.

Ook in de onderhandelingen na de verkiezingen kwam de ChristenUnie steeds vaker als winnaar uit de bus: we besturen momenteel mee met 84 wethouders in 82 gemeenten, onder andere in grote steden als Utrecht en Rotterdam. Dat is het hoogste aantal ChristenUnie-wethouders tot nu toe. Deze politieke bestuurders worden getraind en ondersteund dankzij de contributie van onze leden. Zo kan de ChristenUnie het verschil maken vanuit de coalitie in Den Haag én de colleges in het land. Dank dat u als lid dit werk mogelijk maakt!

HERINDELINGSVERKIEZINGEN 21 NOVEMBER

In deze (nieuwe) gemeenten doet de ChristenUnie mee met de Herindelingsverkiezingen van november 2018:

- Altena
- Groningen
- Haarlemmermeer
- Het Hogeland
- Hoeksche waard
- West-Betuwe
- Noardeast-Fryslân
- Molenlanden
- Vijfheerenlanden
- Westerkwartier

Woonst u in één van deze (nieuwe) gemeenten? Vergeet dan niet te stemmen op 21 november 2018! En mocht u beschikbaar zijn dan is uw hulp bij de campagne altijd welkom.

■ Gemeenten waar de ChristenUnie voor 21 maart 2018 al in het college zat en nu wéér.

■ Gemeenten waar de ChristenUnie na 21 maart 2018 nieuw in het college is gekomen

RMU ZORGT
óók nu de economie opklaart

- JURIDISCHE HULP
- PERSOONLIJK ADVIES
- INFORMATIE
- INSPIRATIE & ANTWOORD
- SAMEN WERKEN VANUIT DE BIJBEL

Spin in het web

De ChristenUnie als bondgenoot in een gezamenlijke christelijke beweging

Hij is eigenlijk niet zo zichtbaar, maar achter de schermen werkt hij met veel passie en inzet voor de partij. Voorzitter Piet Adema heeft hart en visie voor de ChristenUnie. Hoog tijd om daar eens bij stil te staan. En wie beter om hem te interviewen dan zijn eigen dochter Joke Troost-Adema? Als vaste schrijver (en fotograaf) voor dit blad is zij al jaren betrokken bij het ChristenUnie Magazine. Voor deze uitgave mocht ze dus een bijzonder interview doen met haar eigen vader.

We wonen ver bij elkaar vandaan, maar toch is mijn vader heel regelmatig in de buurt. Want hoewel hij helemaal in Friesland woont, is hij regelmatig te vinden in Amersfoort. Daar spreken we voor dit interview ook af. Ik ben heel benieuwd naar zijn hart voor de partij en de plannen voor de komende jaren.

Er zijn misschien best veel leden die u helemaal niet zo goed kennen. Hoe komt dat?

“Ik ben echt een bestuurder. Dat betekent dat ik heel actief betrokken ben, overal in meedenk en meewerk, maar dat is wat meer op de achtergrond. Ik praat mee, denk mee op de inhoud. Dat past ook echt bij mij. De organisatie ziet mij dus juist wel veel, maar de leden iets minder. Het is wel mijn wens om ook voor de leden meer zichtbaar te worden.”

U bent halverwege uw tweede termijn, hoe kijkt u terug?

“We hebben hele mooie dingen gezien in de afgelopen jaren. De grondslagdiscussie is een mooi voorbeeld, en er zijn verkiezingen geweest waar we met meer stemmers, meer collegedeelnames en meer wethouders uitkwamen.

De positionering van de ChristenUnie is echt beter geworden – ook dankzij Gert-Jan Segers en de bewindspersonen – en dat is te merken aan het nieuwe elan in de partij. Er is nieuwe energie ontstaan. Ik vind dus dat we heel goed voorgesorteerd staan, maar dat wil niet zeggen dat er geen omslag nodig is.”

Waarom wil het bestuur nu inzetten op die omslag?

“We zien dat de samenleving echt veranderd is. We zijn naar een netwerksamenleving gegroeid. ›

‘Ik geloof dat we als partij een voortrekkersrol op ons moeten nemen.’

‘Dat ik in het hart van de partij zo dienstbaar mag zijn, dat gun ik iedereen.’

› Als wij daar niet op aansluiten, dan worden we een eilandje. Mensen willen zich niet meer voor lange tijd binden, maar vinden elkaar rondom thema's. Daar moet je niet moeilijk over doen, het is juist een kans. Je kunt landelijk en lokaal mensen binnen en buiten de partij uitnodigen om mee te denken rondom een bepaald thema. Meer leden is dan geen doel, het is een gevolg.”

Ik ken u als iemand die als christen heel graag midden in de samenleving wil staan. Hoe wilt u dat bereiken met en voor de ChristenUnie?

“Ik geloof dat we als partij een voortrekkersrol op ons moeten nemen. In Nederland heb je een netwerk van christelijke organisaties. Voor zorg, schulden, ondernemers, vluchtelingen, onderwijs en nog veel meer. Wij houden ons ook met al die onderwerpen ook bezig. De visie van het bestuur is dat we als partij voorop gaan lopen als bondgenoot in de beweging van christelijke organisaties.

Ik zie ons – op een positieve manier- als de spin in het web. Wij hebben contacten, we zien verbindingen, kunnen zorgen voor steun.”

De plannen klinken heel goed, maar hoe krijgt u ze ook overal voor elkaar?

“Veel christelijke organisaties werken (ook) lokaal. Dat betekent dat ook de lokale CU-afdelingen samen met die organisaties in beweging kunnen komen in de samenleving. Daar moet de focus liggen, niet op rapporten of instituten. Hou om te beginnen jouw ledenvergadering in de opvang van het Leger des Heils of in het dorps huis. Zo sta je midden in de samenleving als lokale partij. We willen als partij de afdelingen faciliteren die hier moeite mee hebben. En we zien ook graag dat lokale afdelingen elkaar opzoeken om elkaar te versterken.”

Ik weet dat u erg hecht aan het gedachtegoed van de ChristenUnie. Hoe gaat u ervoor zorgen dat dat niet versnipperd raakt in deze netwerksamenleving?

“Wij komen uit de christelijk-sociale traditie en ik vind het enorm belangrijk dat we die traditie niet vergeten. Dat denken moet mee in het politieke werk. We hebben een opvatting over leven, overheid, werk. Ook als het niet gaat over de idealen, moeten de idealen wel klinken. Het bestuur is daarom bezig met een nieuwe beginselverklaring. We willen het kloppende hart van de ChristenUnie op een begrijpelijke en aansprekende manier op papier krijgen. We willen de komende jaren echt een verdiepingsslag maken om ons gedachtegoed nog sterker voor het voetlicht te brengen in alles wat we doen.”

Het lijkt me best lastig om alle ChristenUnie vertegenwoordigers daarin op dezelfde lijn te krijgen.

“We zijn ongelooflijk trots op alle mensen die zich voor de partij inzetten. Daarom

LEES DE CONCEPT-
VERSIE OP
CHRISTENUNIE.NL/
BEGINSELVERKLARING

willen we op een professionele manier omgaan met onze vertegenwoordigers. Dat verdienen ze! We gaan de lokale politici nog meer begeleiding bieden, ze steeds meer bagage meegeven. Want als je vertegenwoordiger bent, dan is dat niet vrijblijvend. Voor ons niet en ook niet voor hen. Zij mogen weten hoe de partij er in staat. Waar doe je het goed, waar kun je je ontwikkelen? Welk leven is er na de politiek, dat is ook een belangrijk onderwerp. Soms moet je mensen verder helpen door ze de spiegel voor te houden. Veel lokale besturen komen daar nu niet aan toe. Dat is geen onwil maar er is weinig tijd. Daarin willen wij dus faciliteren.”

U houdt van transparantie en dialoog. Is dat nu voldoende aanwezig in de partij?

“Binnen de ChristenUnie hebben we respect voor elkaars mening, maar we hebben soms wel te weinig open gesprek vind ik. Dat komt omdat de Bijbel onze basis is, niet de politieke ideologie, dus het gaat niet om onze ego. Maar daarmee is niet alles gezegd. Alsnog moet je een politieke visie hebben en een ontspannen dialoog over onderwerpen opzetten. En als een meerderheid dan een andere richting in wil slaan, dan moet je daarin ook mee gaan.”

Wanneer is voor u de komende periode geslaagd?

“Mijn persoonlijk missie is een beweging. Ik zal tevreden zijn als de plannen zich sterk doorontwikkeld hebben, maar ik zou echt enthousiast worden als ik overal lokale nieuwe initiatieven zie waarin die beweging van christenen in de samenleving heel zichtbaar wordt. Met de CU als voortrekker, lokaal en landelijk. De verdere professionalisering is daarvoor nodig, zowel bij de lokale afdeling als bij het partijbureau. Ik geloof dat we ons daar allemaal beter bij gaan voelen. Het werk wordt er ook leuker van.”

Wat betekent het voor u dat u zo mee mag denken over de toekomst van de partij?

Ik vind mijn plek nu heel bijzonder. Dat ik in het hart van de partij zo dienstbaar mag zijn, dat gun ik iedereen. Politiek is boeiend, verslavend, mooi om te kunnen doen. Maar ik vind het belangrijk dat politici niet hun hele leven in de politiek

Wie zitten er in het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie?

Piet Adema, Drachten
Voorzitter

Klaas Tigelaar, Leidschendam-Voorburg
Vice-voorzitter

Hanneke Palm, Utrecht
Lid

Mark de Boer, Almere
Lid

Fred Ruiten, Sint Pancras
Penningmeester & Secretaris

Joanne van der Schee - van de Kamp, Amersfoort
Lid

Leon Meijer, Ede
Internationaal Secretaris

zitten. Buiten de politiek sta je met beide benen in de samenleving. De rol van voorzitter is een plek waar het overduidelijk is dat je meebouwt aan het Koninkrijk, maar ook de juf, bouwvakker, de verpleger, die werken allemaal mee. We proberen allemaal de samenleving een stukje beter te maken.” «

Beduusd

Het nieuwe college is nog maar pas geïnstalleerd. Kersverse CU-wethouder Sander van 't Foort moet nog even omschakelen. "Ik heb echt een andere rol gekregen en dat is nog wel even wennen." Ook raadsleden Carola Veldhuizen en Jan Pronk zijn er nog een beetje beduusd van. "Het is bizar wat hier is gebeurd."

JA!

Het gesprek voert al snel terug naar de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. De uitslagen zouden bijna binnenkomen en de verwachtingen waren goed. De CU zou vast van één naar twee zetels gaan. Maar het werd nog mooier! Jan Pronk: "Iedereen stond op zijn telefoon te kijken. Iemand uit het publiek zag het als eerste, de melding van de NOS. Ik weet nog dat ik door de zaal heen riep: 'Ja!' Je denkt twee, je hoopt drie en dan worden het er vier van de elf! Die vierde had bijna niemand aan zien komen. Ik heb Sander nog nooit zo stil gezien. Het drong niet door." Carola Veldhuizen: "Toen het bekend werd was het een heel verbaasd en euforisch momentje. Het was iets van 'jaaaa..... huh?!'"

Actieve houding

De grote vraag is natuurlijk: hoe is het de ChristenUnie in Renswoude gelukt om zoveel zetels te halen? Wat is het geheime recept voor dit succes? Raadslid Jan Pronk: "We zaten in een periode waarin veel gebeurde. Er werd veel over de politiek gesproken. De ChristenUnie heeft geluisterd." Wethouder Sander van 't Foort herkent dat. "We hebben een hele actieve houding gehad. Er zijn verschillende klankbordgroepen opgericht waar mensen uit de samenleving zitting in nemen en daar is veel mee gespard. En we >

GROETEN UIT RENSWOUDE

V.L.N.R. JAN PRONK, CAROLA VELDHIJZEN
EN SANDER VAN 'T FOORT

Onverwacht succes

Het oude gemeentehuis van Renswoude is één en al bedrijvigheid. In de smalle gangetjes lopen mensen af en aan. Stoelen worden versjouwd, spullen en mensen verhuizen van links naar rechts en vice versa. Dat heeft niet alleen te maken met het ruimtegebrek in het stadhuis, maar ook met de enorme verandering van het bestuurlijke speelveld na de laatste gemeenteraadsverkiezing. In het centrum van die verandering: de ChristenUnie Renswoude, die bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen onverwacht de grootste partij in het dorp werden.

Jan Pronk is 44 jaar oud en getrouwd. Hij wordt regelmatig aangesproken door mensen die hem verwarren met die andere Jan Pronk, de voormalig minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

› hebben oprecht naar de mensen uit het dorp geluisterd. We belden gewoon aan, bijvoorbeeld bij mensen van wie de sociale huurwoningen zouden worden gesloopt. Als zij wilden praten dan luisterden wij, we noteerden alles en probeerden er ook echt wat mee te doen.”

Pronk voegt daar nog aan toe: “We zijn daarin nooit opdringerig geweest. We hebben bij een boel activiteiten niet eens met sjaals en dergelijke rondgelopen. Wel zijn we altijd ambitieus geweest. Op een landelijke campagneworkshop vroeg de trainer naar de verwachtingen. Iedereen bleef bescheiden. Maar wij zeiden: we willen verdriedubbelen. Als je authentiek bent en dicht bij jezelf blijft, dan mag je dat best zeggen.”

Kritisch

De ChristenUnie in Renswoude bestaat nog maar vijf jaar, maar heeft in die korte periode naam gemaakt in het dorp. Door een actieve en open houding op straat dus, maar in de raad was

de CU juist scherp en kritisch. Van 't Foort: “Er werd weleens gezegd dat de ChristenUnie altijd tegenstemt, maar dat is feitelijk helemaal niet waar. Wij hebben alleen wel een aantal zaken op de kaart gezet door niet zomaar mee te gaan met de rest.”

Dorpskern

Eén van die onderwerpen is het nieuwe stadhuis. Want ja; er is ruimtetekort. De ChristenUnie is echter tegen de plannen om een nieuw gemeentehuis te bouwen pal in de dorpskern. Carola Veldhuizen: “Vorig jaar is er nog een optocht geweest om te protesteren. Mensen moesten buiten staan omdat de raadszaal vol zat. Voor een dorp als Renswoude is dat heftig.” Pronk: “Maar wel logisch, want ze wilden een gebouw van vierhoog bouwen. Dat hebben we nergens in Renswoude.” Voor Sander van 't Foort viel vooral de communicatie rondom het plan verkeerd. “Er is niet eens een informatieavond gehouden. Dat is jammer.”

Onrust

Hoofdpijdossiers als het gemeentehuis hebben misschien ook wel bijgedragen aan het succes van de ChristenUnie. Want in een aantal andere partijen rommelde het behoorlijk. Van 't Foort: “Het CDA is geïmplodeerd. Ze hebben enorm verloren. Dat is heftig, mijn vader komt bijvoorbeeld niet meer in de raad. Hij stond voor het CDA op nummer drie.”

‘ER STOND EEN CHRISTENUNIE-
BORD IN DE TUIN VAN EEN
OUD-VOORZITTER VAN DE LOKALE CDA’

Jan Pronk ziet ook een verband tussen die onrust en de winst van de CU. “We profiteren van de onvrede bij SGP en CDA. Wij waren de afgelopen jaren het positieve tegengeluid voor de burgers. We waren kritisch en durfden door te vragen.” Van 't Foort heeft door het gerommel bij andere partijen bijzondere dingen gezien tijdens de campagne. “Er stond een ChristenUnie-bord in de

Carola Veldhuizen is 31 jaar en de enige vrouwelijke politicus in de gemeenteraad van Renswoude.

tuin van een oud-voorzitter van de lokale CDA. En er was zelfs een VVD'er die lokaal ChristenUnie stemt en landelijk VVD. Die kwam zelf aan met het idee van een reclaimedoek op een reclamekar. Carola Veldhuizen voegt eraan toe: “Er waren ook best veel niet-christenen die toch op de ChristenUnie stemden. De mensen hebben zich echt door ons gehoord gevoeld.”

Samen

Dat de ChristenUnie profiteerde van spanningen bij de andere partijen wil niet zeggen dat het moeilijk gaat worden in de raad. Tijdens de eerste raadsvergadering werden maar liefst acht debatstukken unaniem aangenomen. En dat ook nog in een bijzonder goede sfeer. Jan Pronk: “Dat ligt aan iedereen. We zitten met z'n elven in de raad en we doen het samen. Na de verkiezingen hadden we vier van de elf zetels. Met de VVD samen hadden we al snel een meerderheid, maar we hebben toch ook Dorpsbelangen erbij aan tafel gevraagd om stevig draagvlak te hebben. Dat is gelukt.”

Veldhuizen hoopt dat die lijn doorgezet kan worden. “We moeten eensgezind blijven. Ik denk dat het daarom ook goed is als we als alle partijen dingen samen blijven doen. De sfeer onderling moet goed blijven. We zijn verschillende partijen, maar we doen het samen. Dat is ook belangrijk om te laten zien in verband met dreigende fusies met andere gemeenten. Als we kunnen laten zien dat we samen sterk zijn, dan blijven we staan.”

Complimenten

Of het over vier jaar weer zo'n mooie verkiezingsuitslag wordt, zal afhangen van een heleboel omstandigheden. Jan Pronk: “De komende

Sander van 't Foort is 30 jaar en getrouwd. Door het verkiezingsresultaat moest zijn vader (CDA) uit de raad. Nu hoopt Sander dat zijn vader zich ooit bij de CU zal aansluiten.

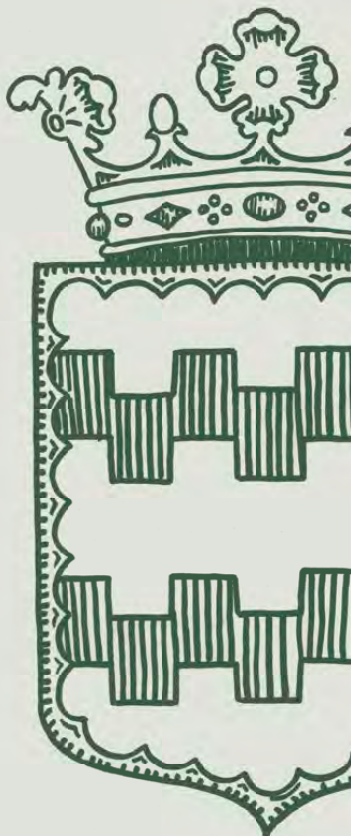
jaren moeten we actief blijven. Luisteren en betrokken zijn. Daarbij zijn we afhankelijk van de fractie. Alle complimenten aan het team dat achter ons staat. We hebben daarin een groot en actief netwerk. Als er iets is, dan kunnen we op ze rekenen. En als we ze even niet zien, dan bellen we.”

‘IK HEB SANDER NOG NOOIT ZO
STIL GEZIEN. HET DRONG NIET DOOR.’

Asterix en Obelix

De burgers van Renswoude zullen de raadsleden in elk geval scherp houden. Carola Veldhuizen: “Het is hier echt een ons-kent-ons-cultuur. Dat maakt het leuk, maar ook wel lastig. Iedereen weet wie je bent. Dat is aan de ene kant heel handig maar aan de andere kant kun je in de supermarkt met je pak melk heel lang staan te praten omdat iemand even een politiek onderwerp wil bespreken. Dat is soms pittig, maar je hebt wel meteen de kans om met mensen in gesprek te gaan.”

Sander van 't Foort: “Renswoude is een beetje het dorpje uit Asterix en Obelix. Er is een heel sterk saamhorigheidsgevoel. Mensen kunnen enorm botsen en een dag later samen een biertje drinken. Als we dat kunnen vasthouden, dan blijven wij als zelfstandig Renswoude bestaan.” «

JOËL VOORDEWIND in Israël

Joël op de olijfberg
in Jeruzalem

De staat Israël bestaat 70 jaar!
Dat is een Godswonder en reden
voor dankbaarheid; dat het altijd
aangevochten thuis voor de Joden
nog steeds bestaat.

Ik probeer elk jaar een keer naar
Israël te gaan, maar dit jaar was
het vanwege dit jubileum extra
bijzonder.

In juni heb ik in Israël diverse
projecten bezocht die gericht zijn
op verzoening. Ook sprak ik onder
andere met diverse Israëlische
parlementariërs in de Knesset (het
Israëlische Parlement) en was ik te
gast bij een indrukwekkend Prayer
Breakfast in Jeruzalem.

De ChristenUnie blijft zich inzetten
voor verzoeningsprojecten tussen
Israëliërs en Palestijnen. We blijven
ons inzetten voor de hoop en de
vrede van Jeruzalem. We blijven
werken aan vrede van onderop en
gerechtigheid. Tegen de stroom in.
Niets doen is geen optie.

JOËL VOORDEWIND
Tweede Kamerlid
ChristenUnie
@joelvoordewind

Te gast bij een
schoolklas in Shuafat

Bezoek aan
de Klaagmuur

Joel bij het Jerusalem
Prayer Breakfast

Gesprek gehad met Avi
Dichter, voorzitter van de
Commissie voor Buitenlandse
Zaken in de Knesset.

Skype-gesprek
met jongeren
in Gaza

In gesprek met Tass Saada,
voormalig Fatah-strijder en nu
christen en vredesactivist

Joël en zijn team op
bezoek bij de PeacePlayers,
een gemengd Joods-
Arabisch basketbalteam
uit Jeruzalem

Zicht op de Knesset
vanaf de publieke
tribune (achter glas)

Indrukwekkend bezoek aan
het Yad Vashem Holocaust
Memorial Museum

JERUZALEM

Nabije toekomst ECR-FRACTIE onder spanning

“De uitkomst van de verkiezingen in Italië, de situatie in Polen, de migratiediscussie in Duitsland en de politieke koers in landen als Hongarije, Slowakije en Oostenrijk: uit vele ontwikkelingen blijkt dat in Europa de politieke verharding toeneemt”, aldus Peter van Dalen, Europarlementariër namens ChristenUnie-SGP. “Ook in de ECR nemen deze invloeden toe. En zelfs in de ECPM hebben sommigen er sympathie voor, helaas.”

De verschuiving naar rechts in Europa komt voort uit een mix van ontwikkelingen, maar een belangrijk aspect is de toenemende onvrede over de wijze waarop de immigratie wordt behandeld. “In de EU wordt al 20 jaar gesproken over een gemeenschappelijk migratiebeleid en de opvang van vluchtelingen op het Afrikaanse continent. Er circuleren talloze teksten, afspraken en beloftes. Maar de daadkracht van de EU is op dit belangrijke politieke veld beperkt. Het is mede door die onvrede dat we helaas de opkomst zien van rechtse en populistische partijen in Europa”, zegt Peter van Dalen met een zucht.

ECR

In aanloop naar de Europese verkiezingen van mei 2019 tekenen zich nu al veranderingen af in het Europees Parlement. De fractie van de Brit Nigel Farage valt uiteen. Nu zij hun belangrijkste politieke doelstelling hebben gerealiseerd, het Verenigd Koninkrijk uit de EU, is het bindende element in die fractie verdwenen. Politici uit die fractie zijn op zoek naar alternatieve fracties.

Ook andere fracties voelen de naderende Brexit. In de socialistische fractie is Labour op zoek naar een helder profiel. Maar wat ze nu echt vinden van de Brexit, dat blijft onduidelijk. Ook voor de ECR-fractie tekenen zich forse veranderingen af. “De Engelse Conservatieven vormen in onze fractie de grootste nationale delegatie. Zij zijn echter volop bezig met de Brexit, en richten zich steeds minder op het politieke wel en wee van de ECR-fractie. Bijzonder jammer, want daardoor wordt het politieke gewicht van die andere grote delegatie, de PiS uit Polen, helaas steeds groter. De andere delegaties in de fractie hebben 5 of minder zetels, veel kleiner dus.”

In alle fracties begint nu het geschuif en gezocht naar de koers van de fractie, en de mogelijke toetreding van nieuwe delegaties met het oog op de Europese verkiezingen. Ook in de ECR. “Ik maak me zorgen over de koers van de ECR. Binnen de ChristenUnie staat dit item nu op de gespreksagenda, en ook overleg met de SGP en onze Europese partijgenoten uit de ECPM is nodig.”

‘Ik maak
me zorgen
over de
koers van
de ECR.’

PETER VAN DALEN
BIJ ZIJN BENOEMING
TOT LIJSTTREKKER

Verkiezingen

Met het oog op de Europese Verkiezingen heeft de ChristenUnie een commissie ingesteld die het Europese verkiezingsprogramma gaat schrijven. Ook is een selectiecommissie geïnstalleerd die de kandidatenlijst voor de EP-verkiezingen gaat samenstellen. Waarbij de lijsttrekker Peter van Dalen reeds is aangewezen op het congres van 9 juni jl. “Ik kijk met grote dankbaarheid terug op ons voorjaarscongres. Het is bijzonder dat de partij mij unaniem heeft aangewezen tot lijsttrekker. Ik beschouw het als een grote eer en verantwoordelijkheid, de verkiezingskar opnieuw te mogen trekken. Ook kijk ik uit naar de samenwerking met de nieuwe SGP-lijsttrekker Bert-Jan Ruissen”, aldus Peter van Dalen.

Commissies

Naast deze veelheid aan politieke perikelen gaat het ‘normale’ werk in Brussel en Straatsburg door. “Vooral in de sectoren visserij en transport gebeurt er momenteel veel. Maar ook op het gebied van de vrijheid van godsdienst, zoals in september de presentatie van het nieuwe jaarrapport over de vrijheid van godsdienst. SP-collega Dennis de Jong en ik zijn hiertoe een unieke samenwerking

aangegaan met verschillende Europese universiteiten. Daardoor zal de kwaliteit en analyse van ons nieuwe rapport nog weer beter zijn dan van de afgelopen jaren. Helaas blijft dit werk dringend noodzakelijk: op deze wereld lijden nog vele, vele miljoenen dagelijks onder discriminatie en vervolging vanwege hun geloof”, aldus Van Dalen.

Spannend

Tenslotte zegt hij: “We gaan boeiende en spannende tijden tegemoet in het Europees Parlement en in Europa. Tot de verkiezingen op 23 mei 2019, maar ook daarna, met de vorming van (nieuwe) fracties, van een (nieuwe) Europese Commissie, en met de benoeming van een (nieuwe) EC-voorzitter en anderen. We gaan het beleven, ook in gebed en met een open Bijbel.” «

GERT-JAN SEGERS

EEN ZOMERSCHOOL IN LIBANON

Het werk van de Foundation for International Christian Democratic Development (FICDD)

Wellicht heeft u de titel van dit artikel even een tweede keer moeten lezen; "waar gaat dit over?" Dat is dan ook precies de reden van het plaatsen van dit stuk. Graag licht ik verder toe waarom FICDD op aard is.

Ongeveer 13 jaar geleden heeft de ChristenUnie deze stichting in het leven geroepen om zusterpartijen en organisaties in het buitenland te kunnen ondersteunen op het gebied van democratisering en kaderopbouw. De stichting ontvangt subsidie van zowel het Ministerie van Binnenlandse Zaken als het Ministerie van Buitenlandse Zaken om dit werk te kunnen doen.

Om u een idee te geven van 'dit werk' vertel ik u graag kort wat meer over één van onze projecten: een zomerschool in Libanon. Het Christian Mind Institute (CMI) is een christelijke denktank die sinds vijftien jaar zomercursussen organiseert. Tijdens deze cursussen worden met name *young professionals* gestimuleerd om, aan de hand van christelijke principes, zich actief in te zetten voor hun maatschappij. Of ze dat doen in politiek-bestuurlijk opzicht, aan de hand van hun professionele carrière of door

middel van vrijwilligerswerk; we geven hen graag instrumenten in handen om bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van hun samenleving.

Daarom hebben Gert-Jan Segers en ik deze zomer in Libanon een aantal dagen les gegeven aan dertig studenten uit het Midden-Oosten over mensenrechten, debatvaardigheden, mensenhandel en ethische dilemma's. De studenten gingen met elkaar in debat over ethische dilemma's, schreven een sociaal actieplan en kregen meer inzicht in het thema mensenhandel. We hopen dat onze lessen hebben bijgedragen aan een nieuw lichting CMI-alumni die zich elk in hun eigen rol actief zullen inzetten voor een waardevolle samenleving.

Lisca van der Eijk
Coördinator Internationaal (FICDD)

Meer weten? christenunie.nl/ficdd

'We geven hen graag instrumenten in handen om bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van hun samenleving'

FICDD
Foundation for International Christian Democratic Development

Terugblik

GROENGELOVIG

Vrijdag 15 juni 2018 was het zover: GroenGelovig II rond het thema 'Voedsel' vond plaats op de Christelijke Hogeschool in Ede. Met meer dan 130 mensen dachten we na over de omgang met ons dagelijks eten. Een inspirerende en activerende dag met echt resultaat! **Carla Dik-Faber** neemt de mooie ideeën mee in een nota over voedsel, die binnenkort wordt voorgelegd aan de Tweede Kamer.

GroenGelovig

Wat is GroenGelovig?

Tijdens GroenGelovig komen christenen in beweging voor de zorg voor ons gemeenschappelijk huis: Gods schepping. Door inspiratie, bemoediging, nieuwe samenwerkingen en heel veel actie brengen we duurzame initiatieven en 'groene agenda's' in de volgende versnelling. Omdat we dankbaar zijn voor wat er al gebeurt, maar ook de urgentie zien voor een stap extra. GroenGelovig brengt christenen bijeen die allemaal op hun eigen plek, maar ook samen willen gaan voor ecologische gerechtigheid.

Meer weten? www.groengelovig.nl

OP EN TOP ONDERNEMER

HET INSPIRERENDE VERHAAL VAN PRIVÉCHAUFFEUR ROGIER STINDT

“Als ik zonder klant autorijd maakt het niet uit hoe ik door een bocht ga, maar als er iemand met een beker koffie achterin de auto zit, is het belangrijk dat die koffie in de beker blijft”, lacht de 23-jarige privéchauffeur Rogier die vandaag voor één keer ChristenUnie Tweede Kamerlid Eppo Bruins naar Den Haag rijdt om onderweg te praten over Rogiers inspanningen op de arbeidsmarkt. “Tijdens de rit luister ik naar jouw inspirerende verhaal.”

Gewapend met flessen water stappen Rogier Stindt en Eppo Bruins in de auto die, in de brandende zon, voor de deur van het ChristenUnie-partijbureau in Amersfoort geparkeerd staat. Eppo heeft, gekleed in donkerblauw kostuum, al een fikse wandeltocht met volle vergadertassen achter de rug en informeert bezorgd of de auto is uitgerust met airco. “We hebben rolmodellen nodig als Rogier, die een inspiratiebron zijn voor anderen”, zegt Eppo terwijl hij de airco op maximale koelte instelt. “Zo, we krijgen lekkere koude knieën”, constateert hij opgelucht.

Heft in eigen hand

De twee heren ontmoeten elkaar op de Pinksterconferentie Opwekking, tijdens een seminar waarin Eppo Bruins met jongeren sprak over wat beter kan in Nederland. “Rogier reageerde en vertelde dat hij, door hartproblemen bij zijn geboorte, een afstand heeft tot de arbeidsmarkt en niet aan de slag kwam als verkoopspecialist, waarvoor hij studeerde”, vertelt Eppo, terwijl Rogier de routeplanner instelt: “U komt op uw bestemming aan om 12.12.” “Rogier schreef tientallen brieven en had menig sollicitatiegesprek, maar zonder resultaat. Voor jongeren als Rogier moet het de komende jaren

gemakkelijker worden een werkplek te vinden. Dat is afgesproken in het regeerakkoord.”

Terwijl Rogier de auto, met twee handen aan het stuur richting snelweg stuurt, vertelt hij Eppo over het overheidssysteem waarin jonge mensen vaak verdwalen. Het megagrote UWV, het WMO-loket, en een wirwar aan gemeentelijke regels waarbij cliënten van loket naar loket en van het kastje naar de muur worden gestuurd. “Ik moest soms zesmaal achtereen mijn verhaal vertellen, waarop je vervolgens nooit meer wat hoort”, gruwt Rogier als we Amersfoort verlaten. “De overheid groeit en oefent steeds meer toezicht uit”, weet Eppo. “Maar wie kijkt in zo’n systeem nog naar de mens Rogier?”

Sociaal netwerk

“De kerk gaf me de afgelopen jaren een sociaal leven, een netwerk, en kracht en energie om door te zetten”, zegt Rogier die met jongeren van zijn gemeente afreisde naar Opwekking.

Hij vertelt dat hij zich, met behoud van zijn Wajong-uitkering, in november 2016 met zijn bedrijf Stindt Chauffeursdiensten inschrijft bij de Kamer van Koophandel, en dat hij op dit moment zo’n 12 uur per week voor klanten rijdt. “De zus van een

bevriende autodealer bracht me in contact met de gemeente Apeldoorn, die een parttime chauffeur zocht. Een zakenrelatie van mijn vader regelt elk kwartaal - kosteloos - mijn boekhouding en mijn ouders stimuleerden me mijn diensten aan te bieden bij bedrijven.”

“Ik geloof in de kracht van de samenleving”, reageert Eppo enthousiast terwijl Rogier een inhaalmanoeuvre uitvoert op de A27 omdat vrachtwagens de doorstroming op de A12 richting Den Haag belemmeren. “Ik gun elke jongere zo’n sociaal netwerk, waarin ze worden begeleid naar werk. Als we mensen in de ogen kijken, kunnen we maatwerk leveren. Het zijn vaak vrijwilligersorganisaties als Schuldhulpmaatje of het Leger des Heils die jongeren helpen stappen te zetten. De overheid kan meer gebruik maken van organisaties die in de haarvaten van de samenleving opereren, en ondernemers faciliteren die jongeren bijstaan in hun zoektocht naar werk.”

Geïnspireerd

De politiek lijkt soms ver van je bed maar op voorstel van Eppo zat ondernemer Rogier binnen een week na Opwekking aan tafel met staatssecretaris Tamara van Ark. “Ik hoop dat zij geïnspireerd is door het stoere verhaal van Rogier en zo overtuigd raakt dat het systeem simpeler moet om meer mensen aan het werk te helpen.”

“Het systeem werkt niet”, reageert Rogier

resoluut als de routeplanner aangeeft dat hij nog twaalf minuten moet rijden tot het Prins Clausplein, en Eppo concludeert: “Veel mensen lopen vast in het systeem vol regels. Jij bent in opstand gekomen tegen dit logge, demotiverende systeem. Ik vind het enorm inspirerend dat je het heft in eigen hand nam.”

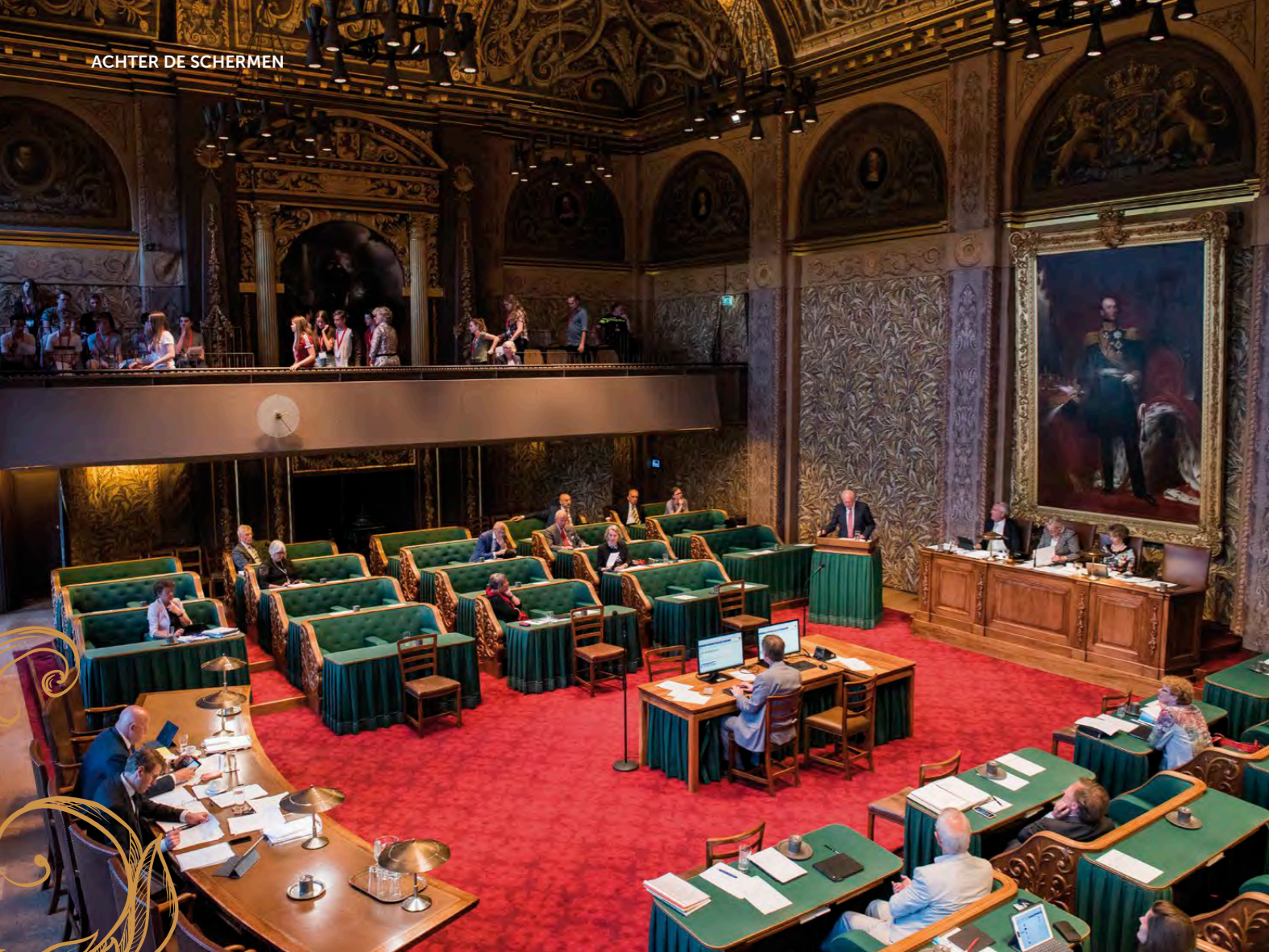
Betrouwbare ondernemer

Om 12.06 rijden Rogier en Eppo langs snackbar De Vrijheid, en om 12.12 klinkt het: “Bestemming bereikt.” Perfect op tijd. Rogier zoekt een parkeerplaats op het zonnige plein bij het Mauritshuis, waar toeristen selfies maken en politici aan het begin staan van een nieuwe vergaderweek. “Soms opperen politici nog wat te gaan drinken op het plein, al is het debat om half drie ’s nachts afgelopen, maar ik duik rond die tijd liever mijn bed in”, lacht Eppo Bruins die blij is dat hij de Haagse hectiek nog steeds met enige afstand kan bekijken. Zijn privéchauffeur-voor-één-dag neemt met een ferme handdruk afscheid. “Ik vind het stoer dat je je niet hebt laten ontmoedigen door tegenslagen en dat je zelf een bedrijf hebt opgezet”, zegt Eppo bewonderend. “Je bent op en top een ondernemer.”

Meer weten over Rogier?

Kijk op stindtchauffeursdiensten.nl

‘Ik moest soms zesmaal achtereen mijn verhaal vertellen, waarop je vervolgens nooit meer wat hoort’

De ChristenUnie in de Eerste Kamer

‘Je redt het hier niet zonder gedegen inhoudelijke inbreng’

Ze hebben meestal een rol in de luwte, maar hun politieke rol is cruciaal. Senatoren Roel Kuiper, Peter Ester en Mirjam Bikker vormen de fractie van de ChristenUnie in de Eerste Kamer. “Voor politiek gooi- en smijtwerk moet je hier niet zijn.”

De geschiedenis van het gebouw van de Eerste Kamer aan het Binnenhof gaat verder terug dan de Kameroprichting in 1815. Plafondschilderingen, wanddecoraties, schilderijen en meubilair echoën de vorstelijke rijkdom van de Gouden Eeuw. Zonder begeleiding verdwaal je gemakkelijk in het complex van gangen, tussenruimtes, trapjes en achterkamertjes. Het is warm vandaag, binnen is het benauwd, de ramen moeten open. Dat zal na de geplande grootschalige Binnenhof-renovatie vanaf 2020 een stuk verbeterd zijn. Stagiair Dico Baars brengt ons naar de vergaderkamer van de ChristenUnie-fractie, en fluistert ons in dat de hoge wanddoeken afgebladderde muurstukken aan het oog moeten onttrekken. Dico, over zijn motivatie hier stage te lopen: “Het is goed dat er een plek is waar, los van de waan van de dag, mensen reflecteren op de kwaliteit van onze wetten. Dat is de kern van dit werk. Ik doe als theoloog onderzoek naar religie en recht en ben als raadslid actief betrokken bij de ChristenUnie. Dan zit je hier goed.”

‘De overkant’

Het is dinsdag, de dag waarop de Eerste Kamerleden bijeenkomen. Aan tafel: fractievoorzitter Roel Kuiper (56), vice-fractievoorzitter en penningmeester Peter Ester (65), beleidsmedewerker Pieter Grinwis (38) en Dico Baars (24). Op een scherm zien we het derde fractielid Mirjam Bikker (35) in de vergaderzaal verderop pleiten voor meer onderzoek naar de samenhang van wetten rondom terrorismebestrijding. “In vrij korte tijd zijn er diverse anti-terreurwetten in reactie op de verschrikkelijke aanslagen aangenomen. Het is hoog tijd deze in samenhang te evalueren.” Kuiper opent de fractievergadering met een stukje uit de Bijbel en gebed; voor collega’s hier én aan ‘de overkant’ – de Tweede Kamer. Er wordt gesproken over een geslaagd artikel van Peter Ester in het Reformatorisch Dagblad, over het succes van Israël op het vlak van innovatieve technologie en *startups*, waarna de overige agendapunten worden afgehandeld.

Na de vergadering ligt het werk voor het oprapen: wandelganggesprekjes met mensen met dezelfde portefeuille, plenaire vergaderingen of commissievergaderingen in kleinere zalen. Kuiper:

“Onze rol is gericht op wetgeving. De wetten die in de Tweede Kamer zijn aangenomen, komen bij ons op tafel voor een extra toets. Dat is ongeveer de helft van wat hier binnenkomt, de andere helft van de wetten is in Brussel gemaakt. We beoordelen ze op criteria als rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. In tegenstelling tot de Tweede Kamerleden hebben wij niet het recht van initiatief en amendement, maar we kunnen een wet wel tegenhouden en daarmee heeft de Eerste Kamer een sterk politiek instrument en een cruciale rol in de machtsvorming. Ons ‘nee’ zal normaalgesproken niet tot een kabinetscrisis leiden, al is in 2005 rond de gekozen burgemeester minister Thom de Graaf wel opgestapt. En een paar jaar geleden had het VVD/PvdA-kabinet ons nodig om een meerderheid te krijgen in de Senaat. Pieter Grinwis vervolgt: “Volgend jaar kan die situatie opnieuw ontstaan. Na de Statenverkiezingen in maart 2019 kiezen de Provinciale Staten de nieuwe Eerste Kamer. Het zou zomaar kunnen dat VVD, CDA, D66 en ChristenUnie hun krappe meerderheid van één zetel (38-37) in de Eerste Kamer verliezen. Het kabinet heeft nog veel nieuwe wetgeving op stapel staan. Dat kan dus nog spannend worden. En het maakt de aankomende verkiezingen voor de Provinciale Staten, zeker nu de mogelijkheid van lijstverbindingen niet meer bestaat, voor ›

‘Voor politiek gooi- en smijtwerk moet je hier dus niet zijn.’

20 MAART 2019:
PROVINCIALE STATEN- EN
WATERSCHAPSVERKIEZINGEN

‘Met een paar makkelijke oneliners blijf je tijdens een plenair debat niet overeind.’

› de ChristenUnie misschien wel belangrijker dan ooit.”

‘Doe effe normaal’

De Eerste Kamer lijkt in weinig opzichten op ‘de overkant’. Het politieke spel wordt hier subtieler uitgevochten dan in de Tweede Kamer, vat Dico samen. Teksten als ‘Doe effe normaal’ zul je hier niet horen. Kuiper: “In de Eerste Kamer kijken we vaker over elkaars muurtje. Zo kun je hier namens meerdere partijen woordvoerder over een bepaald onderwerp zijn.” Kuiper merkt op dat je hier eerder mensen met veel bestuurlijke ervaring zult aantreffen zoals oud-Tweede Kamerleden, -burgemeesters of -ministers, en betrekkelijk veel hoogleraren zoals hijzelf. “Hier werken deskundigen, experts. Dat moet ook wel, je redt het hier niet zonder gedegen inhoudelijke inbreng. Eerste Kamerleden zijn vaak beschouwend, met een brede blik op wat er op maatschappelijk en bestuurlijk niveau in Nederland gebeurt.”

Peter Ester: “Met een paar makkelijke oneliners blijf je tijdens een plenair debat niet overeind. Heel aangenaam. De meesten van ons hebben er een

baan naast en zijn hier niet om carrière te maken. Doordat we met één been in de maatschappij staan, voorkom je dat je onder een Haagse kaasstolp terecht komt. Eerste Kamerleden staan echt in dienst van de politiek. Voor politiek goo- en smijtwerk moet je hier dus niet zijn.”

Toekomst van onze kinderen

De dinsdag eindigt met een bezoekje aan de vergaderzaal waar een debat over de staat van de rechtsstaat bezig is. De plafondschilderingen zijn een regelrechte blikvanger: mensen uit allerlei landen – handelspartners van de toenmalige Republiek der Nederlanden – ‘luisteren’ als het ware naar wat er onder hen gezegd wordt. Ferdinand Grapperhaus, minister van Justitie en Veiligheid zit gebroederlijk naast Sander Dekker, minister voor Rechtsbescherming, in de kenmerkende groene bankjes een afvaardiging van de vijftienzeventig Eerste Kamerleden. Mirjam Bikker dient een breed gedragen motie in om de anti-terreurwetten daadwerkelijk gezamenlijk te evalueren. Een week later stemt de hele Eerste Kamer minus de PVV in met deze motie en kunnen de ministers hiermee aan de slag. Halverwege sluipt een schoolklas geruisloos naar binnen. Pieter Grinwis, vader van vier kinderen, wijst fluisterend: “Zie je dat paneel in het midden met kinderen erop die meekijken naar de debatten die zich onder hen afspelen? Dáár doen we het voor, voor de toekomst van onze kinderen.” «

Mirjam Bikker

Woonplaats: Gouda. Getrouwd, drie kinderen.
Overig werk: Redactielid van het tijdschrift Wapenveld.
Specialismen: Justitie, Veiligheid, Onderwijs, Binnenlandse Zaken, Asiel en Migratie, Wonen en de Omgevingswet.

Waarom in de Eerste Kamer?

“Ik wil de Heer dienen in een wereld waar het vaak zoeken is naar recht en vrede. Dat ik dit in de Eerste Kamer mag doen, was voor mezelf ook een verrassing! Maar mijn liefde voor wetgeving, het politieke ambacht en bovenal de zoektocht naar gerechtigheid komen hier perfect samen. Ik vind het werken buiten de schijnwerpers prettig en heb veel respect voor onze Tweede Kamerleden die in een andere dynamiek werken. Mijn identiteit ligt in Christus, daar verandert het Binnenhof niets aan. Dat is ook bepalend voor hoe je naar wetten kijkt. Wie zijn de verliezers? Wat betekent dit voor de schepping? Is de overheid betrouwbaar? Het geloof geeft ook ontspanning, want het draait dus niet om ons, maar om de Heer en Zijn Koninkrijk.”

Roel Kuiper

Woonplaats: Amsterdam. Getrouwd, vier kinderen.
Overig werk: Rector en hoogleraar aan de Theologische Universiteit in Kampen.
Specialismen: Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking, Buitenlandse Zaken, Europa en Defensie.

Waarom in de Eerste Kamer?

“Het geeft voldoening om op het hoogste niveau het werk van de ChristenUnie te helpen vormgeven, in het verkeer tussen parlement en regering. Maar ook om betrokken te zijn bij belangrijke keuzes die we als land moeten maken. Dat geeft gewicht aan het werk, we dragen verantwoordelijkheid, ons werk doet er echt toe. Ik ben mijn leven lang verbonden met de ChristenUnie, eerder was ik directeur van het Wetenschappelijk Instituut van de partij. De Tweede Kamer zou niet mijn plek zijn, nee. Ik vind het prettig om iets naast de politiek te kunnen doen, en in de Tweede Kamer gaat het vaak over politieke randzaken, terwijl ik erg van de politieke inhoud ben. Ik denk dat wij alle drie kunnen gedijen bij een rol in de luwte. We spreken hier direct met bewindslieden; moeilijke kwesties kun je hier gemakkelijker vlot trekken, omdat het de volgende dag niet gelijk in de krant staat. Overigens weten media ons steeds meer te vinden. Journalisten als Ron Fresen en Joost Vullings komen elke dinsdag langs in de Eerste Kamer.”

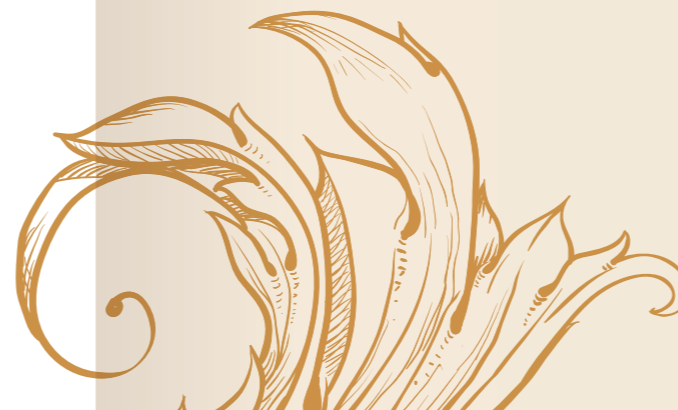

Peter Ester

Woonplaats: Baarn, Utrecht. Getrouwd, één kind.
Overig werk: Lid Bestuur Stichting International Christian University College, lid Bestuur Nederlands Dagblad, International Fellow IAB, lid bestuur Fundatie Van Spaendonk.
Specialismen: Financiën, Sociale Zaken, Economische Zaken en Koninkrijkrelaties.

Waarom in de Eerste Kamer?

“Voor ik in 2011 begon, was ik hoogleraar en kroonlid van de SER. Het lidmaatschap van de Eerste Kamer leek me een prachtige manier om de kennis die ik had opgedaan van het sociaaleconomisch domein te ontginnen voor de ChristenUnie. Een partij die mijn hart heeft. Een partij die christelijk-sociale politiek bedrijft, bij een open Bijbel. Ik probeer net even anders te kijken dan een regulier financieel specialist, namelijk: hoe pakt een wet uit voor verschillende generaties, voor kwetsbare groepen? Wie zijn de winnaars, wie de verliezers? Daarom houd ik me veel bezig met de pensioenproblematiek en de positie van zelfstandigen. We kregen bijvoorbeeld twee jaar geleden een wet onder ogen die zpp’ers sterker zou moeten maken, terwijl je duidelijk zag dat dit niet het geval was. Onze fractie heeft zich toen tegen die wet verzet. Wij kunnen de beleidsagenda beïnvloeden. In een plenair debat kan ik tegen de minister zeggen: je doet te weinig voor zpp’ers. Maar altijd op basis van inhoud, altijd op basis van deskundigheid.”

bevrijdt kinderen van armoede
Compassion®
 in Jezus' naam

Joshua verzamelde
 vuilnis, maar nu gaat
 hij naar school.

HET GEBEURT

Word onderdeel van zijn verhaal:
compassion.nl/hetgebeurt

Focus op missie

De kerk in Handelingen 6 inspireert mij.
 Het spreekt me enorm aan hoe de jonge gemeente
 in Jeruzalem een conflict aanpakt.

Het Bijbelgedeelte geeft me nieuw inzicht in de missie van de kerk. Ik lees hier hoe de apostelen invulling geven aan hun werk. Tussentijds lijken zij te evalueren of ze nog wel op de juiste golflengte zitten. Vervolgens maken zij een belangrijke keuze. In plaats van zich persoonlijk te buigen over een probleem binnen hun gemeente, stellen zij andere wijze mensen aan om deze zaken van hen over te nemen. Zo kunnen zij aan de slag met hun eigenlijke opdracht: zich wijden aan gebed en de verkondiging van het evangelie.

Ik vind dit conflict herkenbaar. Er kunnen zomaar situaties ontstaan die belangrijk genoeg zijn om onze agenda's volledig te vullen. Tegelijkertijd kunnen die zaken onze aandacht zo opeisen dat we niet of nauwelijks toekomen aan de taken waarvoor we geroepen zijn. Dat geldt voor onze plek in de kerk, maar ook voor ons dagelijks werk, de politiek of ander vrijwilligerswerk waar we bij betrokken zijn.

Het verhaal uit Handelingen 6 inspireert mij om mijzelf en anderen te bevragen op onze focus. Hebben we onze missie als kerk, als persoon, als organisatie voldoende helder? Wat hebben we nodig om onze missie goed uit te kunnen voeren? Wat belemmert ons? Wat kunnen we anders doen

zodat we onszelf niet verliezen in operationele zaken, maar gericht blijven op Gods roeping?

Dat is ook precies de missie van Alpha Nederland. Wij willen de kerk toerusten en dienen in haar missie om mensen te helpen een leven Jezus te ontdekken en te ontwikkelen. Door middel van onze cursussen ondersteunen we jaarlijks bijna duizend kerken en parochies met het invulling geven aan hun missie. Dit doen we met Alpha's om zo kerken te dienen in hun missionaire opdracht, maar ook met onze Marriage en Parenting Courses.

Zoals de ChristenUnie dat doet vanuit haar positie, bouwen wij op onze plek mee aan de transformatie van de samenleving. Volgend najaar gaan we dat bijvoorbeeld doen met een grootschalige campagne rondom de Marriage Course. In een samenleving waar trouw, loyaliteit en investeren in je relatie te grabbel worden gegooid zien wij ruimte voor bloei. Samen met de kerken focussen wij ons op duurzame relaties en trouw. Ik ben benieuwd welke rol de ChristenUnie lokaal en landelijk kan spelen om dit te ondersteunen!

ARNOUD DROP
 Directeur Alpha Nederland

'In een samenleving waar trouw, loyaliteit en investeren in je relatie te grabbel worden gegooid zien wij ruimte voor bloei.'

JEMIMA

HELPT U ÉÉN VAN ONZE BEWONERS?

Met € 20,- per maand helpt u hen aan :
voeding, kleding, therapie en verbandmiddelen

WWW.JEMIMA.NL / financiële-adoptie

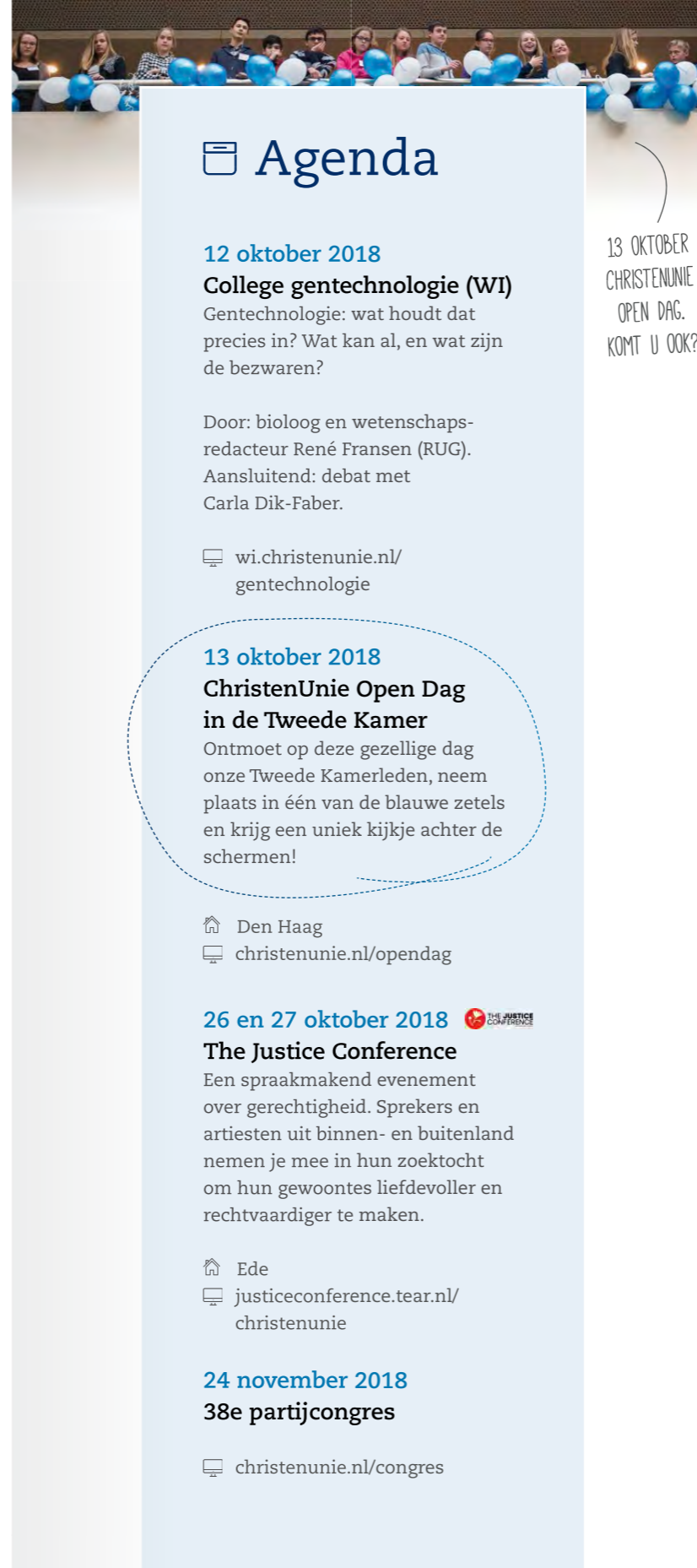
Hinneri
Organisatiecoaching & Training

Jaco van der Wilt | MLD
06- 2903 6462
www.hinneri.nl

Het Christelijk perspectief op het ontwikkelen van mensen en hun ondernemingen.

Uw werk lijkt op een hindernisbaan met kleine en grote obstakels.

Leer hoe u met uw team obstakels overwint. Zodat u meer tijd en energie overhoudt om voor innovaties te kunnen gaan.

Agenda

12 oktober 2018
College geventologie (WI)
Geventologie: wat houdt dat precies in? Wat kan al, en wat zijn de bezwaren?

Door: bioloog en wetenschapsredacteur René Fransen (RUG).
Aansluitend: debat met Carla Dik-Faber.

wi.christenunie.nl/geventologie

13 oktober 2018
ChristenUnie Open Dag in de Tweede Kamer
Ontmoet op deze gezellige dag onze Tweede Kamerleden, neem plaats in één van de blauwe zetels en krijg een uniek kijkje achter de schermen!

Den Haag
christenunie.nl/opendag

26 en 27 oktober 2018
The Justice Conference
Een spraakmakend evenement over gerechtigheid. Sprekers en artiesten uit binnen- en buitenland nemen je mee in hun zoektocht om hun gewoontes liefdevoller en rechtvaardiger te maken.

Ede
justiceconference.tear.nl/christenunie

24 november 2018
38e partijcongres

christenunie.nl/congres

13 OKTOBER
CHRISTENUNIE
OPEN DAG.
KOMT U OOK?

cgmv vakorganisatie

'Met het juridische advies van CGMV durf ik het gesprek met mijn werkgever aan'

cgmv ook jouw stap vooruit?

Je loopbaan brengt je regelmatig bij kruispunten, waar het kiezen van de afslag zwaar weegt. Zaken die op je dagelijkse werk spelen, rondom je inkomen, juridische details van contracten, of als je een conflict hebt met je leidinggevende of je collega's. Maar ook je persoonlijke ontwikkeling kan ter discussie komen te staan, net als de positie van je werk in relatie tot je gezin en je geloof. CGMV is er altijd om je daarin ondersteuning en advies te geven.

Check je vraag 30 min. juridisch advies voor € 40,-

lid worden?
NU 6 MAANDEN
1 euro
PER MAAND

www.cgmw.nl/lidworden

Colofon

Redactie

Floris Spronk (eindredacteur),
Menno van Hulst (hoofdredacteur),
Tjitske Kuiper – De Haan

automatisch de politieke standpunten van de ChristenUnie, maar worden geplaatst om het maken van het magazine te kunnen bekostigen.

Met medewerking van

Anne Paul Roukema
www.inhisimage.nl
Wilfred Hermans
www.wilfredhermans.nl
Jaco Klamer & Henrique Staal
www.klamer-staal.nl
Joke Troost |
www.preciouspeoplefotografie.nl
Steven Datema
Mark de Boer

Het volgende ChristenUnie magazine verschijnt in december 2018

Giften

De ChristenUnie steunen met uw gift?
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort

Lidmaatschap

Het lidmaatschap valt samen met het kalenderjaar. Opzeggen kan alleen schriftelijk voor 30 november bij de ledenadministratie: ledenadministratie@christenunie.nl
Alle mutaties worden door de ledenadministratie per e-mail of per post aan u bevestigd.

Concept, vormgeving en beeldbewerking

Redmatters
redmatters.com

Contact

Postbus 439,
3800 AK Amersfoort
Tel. 033 4226969
info@christenunie.nl

IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
www.christenunie.nl/contact

CBB

ChristenUnie magazine verschijnt in braille en audio bij het CBB.
Tel. 0341 565 499

Druk

Habo Dacosta, Vianen

Advertenties

Theo Wijbenga
Tel. 0511 789 319 / 06 51426179
theo.wijbenga@ndcmediagroep.nl
De advertenties in dit magazine vertegenwoordigen niet

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

MET ELKAAR EEN HOOPVOL GELUID LATEN HOREN

Gert-Jan Segers:

Ik hoop uw gezinsleden snel te mogen verwelkomen bij de ChristenUnie!

Zijn uw gezinsleden al lid?

Groei van het aantal leden geeft de ChristenUnie nieuwe mogelijkheden. En dat is precies wat we nodig hebben nu we een coalitiepartij zijn. Met dezelfde mensen moeten we meer werk verzetten dan ooit en daar hebben we uw steun hard bij nodig! Wist u dat u ons hierbij kunt helpen door uw gezinsleden of huisgenoten te vragen ook lid te worden?

Met meer leden ontvangt de ChristenUnie meer subsidie van de overheid.

Dankzij die extra steun hebben we meer middelen om ons hoopvolle geluid te laten horen!

Een **tweede lid op hetzelfde adres** is tot 2019 gratis lid en betaalt daarna veel minder contributie.

Krijg als dank voor de extra steun een nieuwe cd van Trinity of Sela cadeau.

Kies een welkomstcadeau!

Ga naar www.christenunie.nl/gezinsactie

ChristenUnie

+ Geef geloof een stem